

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ἡ οἰκονομία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ πρωταγωνίστρια τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1968. Ἀπὸ πλευρᾶς ὕψους πραγματοποιηθέντος ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ σχετικῶς πλήρους ἀπασχολήσεως, τὸ λήξαν ὑπῆρξε τὸ ὄγδονο κατὰ σειράν ἔτος ἀδιαπτώτου εὐημερίας καὶ προόδου.

Πρᾶ τὰυτα, οὐδεὶς φαίνεται νὰ ἔδωσεν ἰδιαιτέραν προσοχὴν εἰς τὰς ἐπιτεύξεις αὐτάς. Τὴν οἰκονομικὴν πορείαν τῆς χώρας ἐπεσκίαζον συνεχῶς περισσότερον συνταρακτικὰ καὶ συναρπαστικὰ γεγονότα: Διεθνεῖς νομισματικαὶ κρίσεις, μία πλήρης ἀπροόπτων ἐξελίξεων προεκλογικὴ ἐκστρατεία καὶ τὰ δραματικὰ γεγονότα τὰ ὅποια ἐξειλίχθησαν εἰς διαφόρους ἀμερικανικὰς πόλεις καὶ πανεπιστήμια, κατὰ τὰ ὅποια μέλη ἀμερικανικῶν μειονοτήτων καὶ ἀριθμὸς νέων ἐζήτησαν νὰ συμμετέχουν περισσότερον εἰς τὰ θέματα τῶν ἀποφάσεων ποὺ ἀφοροῦν τὰς τύχας των. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις διεδραμάτισεν ἕνα ρόλον μάλλον δευτερεύοντα καὶ παρασκηνακόν. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὠρισμένοι νὰ ἐπηρεάσθησαν δυσμενῶς ἀπὸ τὴν κάπως ὑπερβολικὴν εὐεξίαν τῆς οἰκονομίας, ἀδιαφοροῦσης, τρόπον τινά, διὰ τὰς διεθνεῖς καὶ ἐθνικὰς ἀντιξοότητας εἰς ἄλλους τομεῖς.

Οἱ καρποὶ τῆς ἐπὶ μίαν συνεχῆ δεκαετίαν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὑπῆρξαν ἐντυπωσιακοί.

Κατὰ τὸ τρίτον τρίμηνον τοῦ 1968, τὸ σύνολον τῆς ἀμερικανικῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ προσφερομένων ὑπηρεσιῶν, ἦτοι τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν εἰσόδημα, ἔφθασεν εἰς τὸν ἐτήσιον ρυθμὸν τῶν 871.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

Ἀκόμη καὶ μετὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἀξομειώσεων τῶν τιμῶν, τὸ πραγματικὸν σύνολον τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς ἀγαθὰ καὶ ὑπηρεσίας, ἠβξήθη εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας κατὰ 46%, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1960 καὶ τοῦ τελευταίου τριμήνου τοῦ 1968. Τὸ κατὰ κεφαλὴν πραγματοποιηθὲν εἰσόδημα — ἀφαιρουμένων τῶν φόρων καὶ τῶν διαφορῶν ἐκ τῶν τιμῶν — ἠβξήθη κατὰ ἕν τρίτον, ἀνελθὸν κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1968, εἰς 2.478 δολλάρια.

Ἡ ἀνεργία, ὁ μέσος ὅρος τοῦ ποσοστοῦ τῆς ὁποίας ἔφθασε τὰ 5,5% κατὰ τὰ ἔτη 1959 καὶ 1960, καὶ 6,7% τὸ 1961, ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἐμειώθη εἰς 3,6% κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1968, τὸν δὲ Νοέμβριον τοῦ λήξαντος ἔτους ἐμειώθη εἰς 3,3%, τὸ χαμηλότερον ποσοστὸν ποὺ ἐσημειώθη κατὰ τὰ 15 τελευταῖα ἔτη.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1967, παρετηρήθη αὐξήσις τοῦ δείκτου τιμῶν καταναλώσεως κατὰ 3,3%· τοῦτο ἀπετέλεσεν ὄξειαν ἀντίθεσιν πρὸς ποσοστὸν μόνον 1,3% αὐξήσεως τῶν τιμῶν παρατηρηθείσης κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου.

1960 μέχρι του Ιουνίου 1965. Η αύξησης εξηκολούθησεν έντεινομένη έντός του 1968, μέχρις ότου αύτη έφθασε τὰ 4 έως 4,5 %.

Τόν Αύγουστον 1967, ο Πρόεδρος Τζόνσον υπέβαλε μήνυμα προς τὸ Κογκρέσον διὰ τοῦ οποίου ἐξήτει τὴν αὐξησην τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν, ἰδιωτικῶν καὶ εταιρικῶν, κατὰ 10 %. Τοῦτο θὰ ἀπετέλει μέσον ἀνασταλτικὸν τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς ζήτησεως. Αἱ διεθνεῖς νομισματικαὶ κρίσεις εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1968 υπεγράμμισαν τὴν ἀνάγκην λήψεως μέτρων, ἂν μὴ δι' ἄλλους λόγους, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκδήλωσιν καὶ μόνον τῆς ἀποφασιστικότητος τῶν Η.Π.Α. ὅπως προστατεύσουν τὴν ἀξίαν τοῦ δολλαρίου.

Ὅταν τελικῶς αἱ φορολογικαὶ αὐξήσεις ἐψηφίσθησαν περὶ τὸν Ἰούνιον 1968, ἀπεφασίσθη συγχρόνως καὶ μία περιοκὴ τῶν μὴ ἀμυντικῶν κρατικῶν δαπανῶν. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἀμερικανικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οικονομικοῦ ἔτους τοῦ λήγοντος τὴν 30ην Ἰουνίου 1968, ἐφθανε τὸ ἄνευ προηγουμένου μεταπολεμικὸν ἐπίπεδον τῶν 25.000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Αἱ φορολογικαὶ αὐξήσεις, ὁ αὐστηρὸς ἐλεγχος τῶν κρατικῶν δαπανῶν καὶ ἡ πάταξις τῆς φοροδιαφυγῆς ἀπέδωσαν ἄκρως ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆ μία σημαντικὴ μεταστροφή εἰς τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τῆς χώρας. Ἐντὸς τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ 1968, τὸ ἔλλειμμα εἶχε μειωθῆ εἰς τὸ ἐτήσιον ἐπίπεδον τῶν 3 000 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ ἀρμόδιοι φθάνουν νὰ ἐλπίζουν ἀκόμη καὶ εἰς ἕνα μικρὸν πλεόνασμα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐντὸς τοῦ πρώτου ἑξαμήνου τοῦ 1969.

Θὰ ἦτο λογικὸν νὰ ἀναμένεται ὅτι ἡ ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου ἐξάλειψις ἐνὸς τόσοσ σημαντικοῦ ἐλλείμματος θὰ ἐπροκάλει ἕνα κάποιον κλονισμὸν τῆς οικονομίας· μερικοὶ, μάλιστα, εἰδικοὶ σχολιασταὶ ἐπίστευαν ὅτι ἡ περιστολὴ τῶν δαπανῶν καὶ τὰ ἄλλα μέτρα θὰ ἀπετέλουν θάρος δυσβάστακτον. Μὲ τὸ τέλος, ἐν τούτοις, τοῦ ἔτους δὲν εἶχον παρατηρηθῆ εἰμὴ μόνον ἀνεπαίσθητα ἱχνη μειώσεως τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος. Ἡ ἀγοραστικὴ καὶ ἡ παραγωγικὴ δυναμικότης ἐξέπληξεν ἀκόμη καὶ τοὺς εἰδικούς ἐντὸς ἡ ἐκτὸς τῆς κυβερνήσεως.

Παρὰ τὴν αὐξησην τῶν ἐπιτοκίων καὶ τῶν φόρων, τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν εἰσόδημα τῶν Η.Π.Α. ἠυξήθη μὲ ἐτήσιον ρυθμὸν 8, ³/₄%, εἰς δολλάρια, μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου τριμήνου τοῦ 1968. Ἐπὶ τῆ θάσει τῶν ἀνωτέρω στοιχείων, τὸ εἰσόδημα τῆς χώρας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν διακυμάνσεων τῶν τιμῶν, ἀνῆλθεν πραγματικῶς εἰς ἰσοσοστὸν ἀνώτερον τοῦ 5%. Ἡ ἐπὶ πλέον διαφορά ὑπῆρξε μικροτέρα τῶν ἄλλων δύο τριμήνων, ἀλλά, πάντως, ἀνωτέρα ἀπὸ ὅσην ἤλπιζον οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεκλογικῆς προεδρικῆς ἐκστρατείας, ὁ κ. Νίξον συχὰ υπεγράμμισε τὴν ἀνάγκην ἐλέγχου τῶν πληθωριστικῶν τάσεων. Ὅμως, τόσον ὁ ἴδιος, ὅσον καὶ οἱ σύμβουλοί του, εἶχον πλήρη ἀντίληψιν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ δημιουργηθοῦν διὰ τῆς μειώσεως τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς οικονομίας. Ἡ ἀποτροπὴ τοῦ πληθωρισμοῦ ἄνευ δημιουργίας προβλήματος ἀνεργείας θὰ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα ἔργα τὰ ὁποῖα ἀναμένονται ἀπὸ τὴν νέαν κυβέρνησιν τοῦ κ. Νίξον εἰς τὴν Οὐάσιγκτων.